

MALALTS I SANS: ¿dos mons?

La societat no es divideix en dos grup excloents: d'una banda els sans, d'una altra els malalts. Si la salut integral és l'ideal, tots, sans o malalts, podem posar-nos junts en camí cap a l'ideal des de la fragilitat congènita que compartim.

Tenir salut és molt més que no estar malalt. En positiu, la salut s'ha definit com «aquella manera de viure que és autònoma, solidària, joiosa». Entesa així, s'eixampla el mapa de la salut i la malaltia sense unes fronteres del tot precises. Un malalt pot viure saludablement la malaltia, i una persona aparentment sana pot viure malaltissament el seu benestar. Malalts no ho són només els qui jeuen a l'hospital o segueixen un tractament terapèutic. «M'han tocat tot el cos, però no m'han tocat l'ànima», afirmava una persona malalta de càncer sotmesa a tota casta de proves. És ver, tanmateix, que el cos pot emmalaltir l'ànima (i també a l'inrevés).

Ahora que tenim cura del cos, també n'hem de tenir de la nostra ànima per tal que puguem viure, fins i tot en situacions adverses, una vida relativament autònoma, oberta a Déu i als altres, i joiosa. Jesús no va ser enviat a curar malalties, sinó a salvar persones de la desesperança experimentada per la impotència davant el poder del mal. Referint-se a la curació d'un paralític, Jesús parla d'«haver posat bo, en dissabte, un home sencer». Quan un malalt li diu «els teus pecats et són perdonats», o també «la teva fe t'ha salvat», apunta a una curació com inici d'un procés de salvació integral més enllà de la curació d'uns òrgans malalts. Jesús vol per a tothom més que una vida físicament sana o allargada més de 90 anys: ha vingut per donar vida abundant. I és que, en realitat, «hem estat fets per a la plenitud que només s'aconsegueix en l'amor».

Posar-me malalt (o fer-me vell) em fa veure que som fràgil i vulnerable. La qüestió més important, però, no és si tenc artrosi, o morenes, o un càncer, sinó quina fortalesa d'ànima necessit per tal de no perdre l'autonomia personal, ni la relació amb Déu i amb els altres, ni l'alegria de la serenor. I com que som comunitat, quina ajuda necessit dels altres (familiars, professionals sanitaris, vesins) per afrontar la meva situació de manera que aquesta ni m'enfonsi ni m'anestesiï? I quin ajut puc oferir jo als qui han perdut l'autonomia, la relació, l'alegria? Tractar bé un malalt no comença per receptor-li un medicament sinó per acollir-lo pel seu propi nom i parlar-li, si és possible, en la seva llengua.

«Ens costa romandre en pau amb Déu quan s'arruïna la nostra relació amb els altres i amb nosaltres mateixos», reconeix el Papa Francesc en el seu missatge. Malalts i sans transitam pel mateix camí: un dia puc ser jo el ferit que ha de menester auxili, com també el bon samarità que s'atura, veu, es compadeix, i actua al preu d'haver de reorganitzar la seva agenda.